

PROTOKOL O POSTUPANJU ŠKOLE U KRIZNIM SITUACIJAMA

(ZA RODITELJE, UČITELJE, UČENIKE)

Protokol sadrži:

1. Postupanja u slučaju nasilja među učenicima
2. Postupanja u slučaju sumnje ili saznanja za zlostavljanje i zanemarivanje djece ili nasilje u obitelji
3. Postupanja u slučaju nasilja prema učenicima od strane odrasle osobe u školi (učitelja, roditelja, drugih zaposlenika, nepoznatih osoba)
4. Postupanja u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u školi
5. Postupanja u slučaju nasilja prema djelatnicima škole od strane učenika
6. Postupanja u slučaju neuobičajeno teškog događaja – pomoć Tima za psihološke krizne

Protokol o postupanju škole u kriznim situacijama odnosi se na prevenciju mogućih rizičnih situacija te na postupanje u konkretnim situacijama, s ciljem zaštite djece, kao i svih djelatnika odgojno – obrazovne ustanove. Temelji se na sljedećim propisima:

1. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ("N.N." br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10.-ispravak, 90/11., 16/12., 86/12., 94/13., 152/14. i 7/17.)
2. Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (NN, 132/13)
3. Protokol o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece (Vlada RH, studeni 2014.)
4. Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN, 60/2010)
5. Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji (Vlada RH, 2006. ?)
6. Protokol o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja (MZOS, ožujak 2015.)

POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA MEĐU UČENICIMA

(prema Pravilniku o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima)

Nasiljem među učenicima smatra se svako nasilno ponašanje učenika s ciljem namjernog povrjeđivanja, ponižavanja i izlaganja neugodnostima, usmjereno prema jednom ili više učenika. Može biti:

- verbalno: vrijeđanje, ismijavanje, izrugivanje, omalovažavanje, prijetnje...
- socijalno-društveno: izbjegavanje, ignoriranje, isključivanje iz aktivnosti, ogovaranje, pričanje laži o nekom učeniku/cima, nagovaranje drugih da se ne druže s određenim učenikom/cima...
- fizičko: guranje, udaranje, šamaranje, davljenje, čupanje, zatvaranje i zaključavanje, napadanje različitim predmetima, otimanje i uništavanje stvari...
- nasilje putem mobilnih telefona ili interneta: uznemiravanje pozivima, SMS i e-mail porukama, snimanje bez dozvole i dijeljenje s drugima preko mobitela, društvenih mreža...
- spolno: dodirivanje po intimnim dijelovima tijela protivno nečijoj volji, izlaganje slikama nepoćudnog karaktera, prisiljavanje na spolni odnos...

Dakle, nasilje među djecom i mladima nije prijateljska razmirica, svađa ili nesporazum, nenamjerno nanošenje boli, prijateljsko zadirkivanje i razlikuje se od **vršnjačkog sukoba** u kojem ne postoje elementi za nasilništvo, djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovu, mogu dati razloge zašto su u sukobu, ispričati se ili prihvatiti rješenje da nitko nije pobijedio, slobodno pregovarati da bi zadovoljili svoje potrebe, mogu promijeniti temu i otići iz situacije.

Obveze djelatnika školske ustanove

- u slučaju sumnje ili saznanja za nasilje među učenicima svaki djelatnik školske ustanove, bez obzira na način na koji je došao do saznanja o nasilju među učenicima, dužan je izvijestiti razrednika, stručne suradnike ili ravnatelja
- u slučaju svjedočenja nasilju među učenicima, svaki djelatnik školske ustanove obavezan je odmah poduzeti mjere s ciljem zaustavljanja nasilnog postupanja, pružiti pomoć u skladu sa svojim kompetencijama te u slučaju potrebe (teže nasilje s ozljeđivanjem) odmah pozvati hitnu pomoć i djelatnika policije

Razrednik, stručni suradnik, ravnatelj

- obavljanje razgovora s učenikom žrtvom nasilnog postupanja (pratnja u liječničku ustanovu po potrebi, utvrđivanje činjenica, okolnosti događaja, pružanje stručne pomoći)
- obavljanje razgovora s učenikom počiniteljem nasilnog postupanja (pratnja u liječničku ustanovu po potrebi, utvrđivanje činjenica, okolnosti događaja, pružanje stručne pomoći)
- upozorenje učeniku koji je počinio nasilje na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja te savjetovanje i poticanje na promjenu ponašanja
- izvješćivanje roditelja učenika koji je žrtva nasilja i roditelje učenika koji je počinio nasilje o svim činjenicama i okolnostima koje su do tada utvrđene, kao i aktivnostima i mjerama koje školska ustanova poduzima
- ukazivanje roditeljima učenika koji je počinio nasilje na neprihvatljivost i štetnost takvog

ponašanja, savjetovanje s ciljem promjene ponašanja te pozivanje na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć u školi ili izvan nje

- obavljanje razgovora s drugim učenicima ili odraslim osobama koje imaju informacije o događaju te utvrđivanje svih okolnosti vezanih uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilnog ponašanja
- pažljivo postupanje u razgovoru s učenicima, poštujući njihovo dostojanstvo, privatnost i pružajući potporu svim sudionicima; ukoliko je riječ o učeniku s teškoćama obvezno je poštivanje svih posebnosti u svezi teškoća
- izvješćivanje policije i CZSS ukoliko se radi o nasilnom ponašanju s elementima ozljeđivanja te ukoliko se radi o ponavljajućem nasilnom ponašanju
- nazočenje razgovoru s predstavnikom policije kada je roditelj spriječen ili ne želi nazočiti
- izvješćivanje CZSS ukoliko izjava učenika koji je počinitelj nasilja upućuje na sumnju da je žrtva zanemarivanja, odgojne zapuštenosti ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje
- upućivanje učenika koji je počinio nasilje na postupak procjene rizičnosti ponašanja, mentalnog i fizičkog zdravlja te obiteljskih prilika, u slučaju ponovljenog nasilnog postupanja, a u suradnji s liječnikom školske medicine i nadležnim centrom za socijalnu skrb
- izvješćivanje MZO-a ukoliko je riječ o osobito teškom obliku ili intenzitetu nasilnog postupanja koje je izazvalo ili može izazvati traumu učenika koje su žrtve nasilnog postupanja ili drugih učenika koji su svjedočili tom događaju, koje će u slučaju potrebe osigurati pružanje odgovarajuće psihološke/stručne ili socijalno-pedagoško/psihološke pomoći
- vođenje službenih zabilješki o svim poduzetim mjerama i aktivnostima
- ispunjavanje on-line obrasca za prijavu nasilnog postupanja u odgojno-obrazovnim ustanovama od strane stručnog suradnika ili drugog odgojno-obrazovnog radnika kojeg zaduži ravnatelj, osim u slučaju vršnjačkog sukoba
- pokretanje postupka za izricanje pedagoške/ih mjera, nakon utvrđenih činjenica, u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera
- organiziranje razgovora, radionica ili savjetovanja za učenike s ciljem pomirenja učenika, stvaranja prijateljskog okruženja, razvoja tolerancije, poštivanja različitosti te primjene nenasilne komunikacije

**Postupanja razrednika, stručnog suradnika, ravnatelja nakon saznanja za nasilno
ponašanje među učenicima ili nakon svjedočenja istom**

PREMA UČENIKU ŽRTVI	PREMA UČENIKU POČINITELJU NASILJA
<ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje liječničke pomoći (ukoliko je potrebna) • Razgovor s učenicom • Pružanje stručne pomoći • Razgovor s roditeljima učenika (izvoješćivanje o svim činjenicama, okolnostima, poduzetim mjerama) • Nazočnost pri razgovoru s policijom (ukoliko je roditelj spriječen ili ne želi doći) 	<ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje liječničke pomoći (ukoliko je potrebna) • Razgovor s učenicom • Pružanje stručne pomoći • Upozorenje učenika na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja te savjetovanje i poticanje na promjenu ponašanja • Razgovor s roditeljima učenika (izvoješćivanje o svim činjenicama, okolnostima, poduzetim mjerama, upozorenje na neprihvatljivost i štetnost ponašanja djeteta, pozivanje na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć u školi ili izvan nje) • Nazočnost pri razgovoru s policijom (ukoliko je roditelj spriječen ili ne želi doći)
PREMA DRUGIM UČENICIMA I ODRASLIMA	SURADNJA S VANJSKIM INSTITUCIJAMA
<ul style="list-style-type: none"> • Razgovor - ukoliko imaju važne informacije o događaju • Utvrđivanje okolnosti vezanih uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilnog ponašanja 	<p>POLICIJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ukoliko se radi o nasilnom ponašanju s elementima ozljeđivanja • Ukoliko se radi o ponavljajućem nasilnom ponašanju <p>CZSS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ukoliko postoji sumnja da je učenik počinitelj nasilja žrtva zanemarivanja, odgojne zapuštenosti ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje • Ukoliko se radi o nasilnom ponašanju s elementima ozljeđivanja • Ponaavljanje nasilnog ponašanja (u suradnji s liječnikom školske medicine) te upućivanje na procjenu rizičnosti ponašanja, mentalnog i fizičkog zdravlja te obiteljskih prilika <p>MZO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ukoliko je riječ o osobito teškom obliku ili intenzitetu nasilnog ponašanja koje je izazvalo ili može izazvati traumu učenika koje su žrtve ili svjedoci nasilnog ponašanja

Koordinatori za postupanja u slučaju nasilja među učenicima:

Centralna škola – stručni suradnici

PŠ Mravince – Dragica Kuzmičić

PŠ Kučine – Nives Bogdanć

**POSTUPANJA U SLUČAJU SUMNJE ILI SAZNAJNA ZA ZLOSTAVLJANJE,
ZANEMARIVANJE DJECE ILI NASILJE U OBITELJI**
*(prema Protokolu o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece, Zakonu o zaštiti od
nasilja u obitelji te Protokolu u slučaju nasilja u obitelji)*

Zlostavljanje je svaki oblik tjelesnog i/ili emocionalnog zlostavljanja, seksualnog zlostavljanja, zanemarivanja i nemarnog postupanja ili iskorištavanja djece, što rezultira stvarnom ili potencijalnom opasnosti za djetetovo zdravlje, preživljavanje, razvoj ili dostojanstvo u kontekstu odgovornosti, povjerenja, moći.

Zanemarivanje je propuštanje zadovoljenja djetetovih potreba u mjeri koja znatno utječe na njegov tjelesni i psihički razvoj.

Nasilje u obitelji je svaki oblik tjelesnog, psihičkog, spolnog ili ekonomskog nasilja (Zakon o nasilju); nasilničko ponašanje u obitelji – čin kada član obitelji nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem dovede drugog člana obitelji u ponižavajući položaj (KZ).

Obveze djelatnika školske ustanove

- u slučaju sumnje ili saznanja za postupanja na štetu djeteta od strane roditelja/skrbnika, svaki djelatnik školske ustanove dužan je o tome izvijestiti razrednika, stručnog suradnika ili ravnatelja

Razrednik, stručni suradnik, ravnatelj

- ukoliko je učenik povrijeđen u mjeri koja zahtijeva liječničku pomoć, pozivanje hitne pomoći ili pratnja liječniku
- obavljanje razgovora s učenikom te upoznavanje učenika s daljnjim postupanjima škole
- odmah po saznanju o postupanjima na štetu djeteta pozivanje roditelja na razgovor te informiranje o obavezi škole da saznanja prijavi nadležnom CZSS te policiji
- uključivanje roditelja u savjetovanje unutar škole ili vanjskih ustanova
- ako je učenik zlostavljan od oba roditelja ili postoji sumnja na takvo zlostavljanje, žurno obavještanje CZSS te daljnje postupanje u dogovoru sa CZSS
- vođenje službenih zabilješki o svim poduzetim mjerama i aktivnostima radi zaštite prava učenika (dostavljanje na zahtjev drugim tijelima: policija, državno odvjetništvo, sud, CZSS)

POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI (UČITELJA, RODITELJA, DRUGIH ZAPOSLENIKA, NEPOZNATIH OSOBA)

Obveze djelatnika školske ustanove

- u slučaju sumnje ili saznanja o nasilju prema učeniku od strane odrasle osobe, svaki djelatnik školske ustanove dužan je o tome izvijestiti razrednika, stručne suradnike ili ravnatelja
- u slučaju svjedočenja nasilju prema učenicima od strane odrasle osobe, svaki djelatnik školske ustanove obavezan je odmah poduzeti mjere s ciljem zaustavljanja nasilnog postupanja, pružiti pomoć u skladu sa svojim kompetencijama te u slučaju potrebe (teže nasilje s ozljeđivanjem) odmah pozvati djelatnika policije i hitnu pomoć

Razrednik, stručni suradnik, ravnatelj

- obavljanje razgovora s učenikom odmah po saznanju o događaju s ciljem normaliziranja osjećaja i sprječavanja dugoročnih posljedica traume
- obavještanje roditelja učenika odmah po događaju i pozivanje na razgovor u školu (činjenice, okolnosti, poduzete mjere, informiranje o eventualnoj potrebi uključivanja učenika i roditelja u savjetovanje i stručnu pomoć u školi ili izvan nje)
- izvješćivanje policije i CZSS
- izvješćivanje MZO-a ukoliko je riječ o osobito teškom obliku ili intenzitetu nasilnog postupanja koje je izazvalo ili može izazvati traumu učenika koji su žrtve nasilja ili ostalih učenika koji su svjedočili događaju
- vođenje službenih zabilješki o svim poduzetim mjerama i aktivnostima

POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U

ŠKOLI

Obveze djelatnika školske ustanove

- u slučaju sumnje ili saznanja o nasilju odrasle osobe (roditelja učenika, djelatnika škole, nepoznate osobe) prema drugoj odrasloj osobi u školi (roditelju učenika ili djelatniku škole), svaki djelatnik školske ustanove dužan je o tome izvijestiti ravnatelja ili stručne suradnike
- u slučaju saznanja o unošenju oružja ili drugih predmeta u školu od strane odrasle osobe, koji mogu ugroziti sigurnost osoba i imovine, svaki djelatnik školske ustanove dužan je izvijestiti ravnatelja ili stručne suradnike
- u slučaju svjedočenja nasilnom ponašanju odrasle osobe prema drugoj odrasloj osobi u školi, svaki djelatnik školske ustanove obavezan je odmah poduzeti mjere s ciljem zaustavljanja nasilnog postupanja, pružiti pomoć u skladu sa svojim kompetencijama, u slučaju potrebe (teže nasilje s ozljeđivanjem) odmah pozvati djelatnika policije i hitnu pomoć te o navedenom izvijestiti ravnatelja ili stručne suradnike

Ravnatelj, stručni suradnik

- izvješćivanje policije i CZSS
- izvješćivanje MZO-a ukoliko je riječ o osobito teškom obliku ili intenzitetu nasilnog postupanja koje je izazvalo ili može izazvati traumu učenika i drugih odraslih osoba koji su svjedočili događaju
- vođenje službenih zabilješki o svim poduzetim mjerama i aktivnostima

POSTUPANJA U SLUČAJU NASILJA UČENIKA PREMA DJELATNICIMA ŠKOLE

Obveze djelatnika školske ustanove

- u slučaju sumnje ili saznanja o nasilju ili prijetnji nasiljem učenika prema djelatniku škole, svaki djelatnik školske ustanove dužan je o tome izvijestiti ravnatelja ili stručne suradnike
- u slučaju svjedočenja nasilju ili prijetnji nasiljem učenika prema djelatniku školu, svaki djelatnik školske ustanove obavezan je odmah poduzeti mjere s ciljem zaustavljanja nasilnog postupanja, pružiti pomoć u skladu sa svojim kompetencijama, u slučaju potrebe (teže nasilje s ozljeđivanjem) odmah pozvati djelatnika policije i hitnu pomoć te o navedenom izvijestiti ravnatelja ili stručne suradnike

Ravnatelj, stručni suradnik

- razgovor s djelatnikom žrtvom nasilja
- razgovor s učenikom u nazočnosti razrednika
- izvješćivanje roditelja učenika odmah po događaju te pozivanje na razgovor u školu; upozoravanje na neprihvatljivost takvog ponašanja
- izvješćivanje policije i CZSS
- izvješćivanje MZO-a ukoliko je riječ o osobito teškom obliku ili intenzitetu nasilnog postupanja koje je izazvalo ili može izazvati traumu djelatnika i učenika te ostalih koji svjedočili tom događaju
- uključivanje učenika u stručni tretman u školi ili izvan škole
- pokretanje postupka za izricanje pedagoške mjere
- vođenje službenih zabilješki o svim poduzetim mjerama i aktivnostima

POSTUPANJA U SLUČAJU NEUOBICAJENO TEŠKOG DOGAĐAJA - POMOĆ TIMU ZA PSIHOLOŠKE KRIZNE INTERVENCIJE

(prema Protokolu o pokretanju psiholoških intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja)

Ukoliko se u školi dogodio neuobičajeno težak događaj:

1. događaj pri kojem je netko ozbiljno ozlijeđen ili ugrožen (npr. kada dijete ili djelatnik ustanove doživi ranjavanje, silovanje, talačku krizu, pokušaj ubojstva ili samoubojstva...)
2. stradavanje sa smrtnim posljedicama (npr. samoubojstvo, ubojstvo, utapanje, prometna nesreća, nesretni slučaj...)
3. katastrofa u kojoj je došlo do većih šteta i/ili ljudskih gubitaka (npr. poplava, požar...),

potrebno je zatražiti pomoć Tima za psihološke krizne intervencije, jer se nakon ovakvih događaja javljaju traumatske reakcije kao što su: vrlo intenzivan strah, bespomoćnost, tjeskoba, ljutnja, nemogućnost koncentracije na posao, učenje ili igru, zaboravljanje, razdražljivost, poremećaj apetita, spavanja, noćne more, glavobolje i dr. S ovakvim reakcijama ljudi se teško nose, što ozbiljno narušava njihovo uobičajeno funkcioniranje.

Psihološka krizna intervencija predstavlja psihološku prvu pomoć i cilj joj je stabilizirati kognitivne i emocionalne procese kod osoba koje su izravno ili neizravno izložene kriznom događaju. Psihološka krizna intervencija nije psihoterapija, već preventivni postupak u cilju sprječavanja dugoročnih posljedica kriznog događaja.

Koraci u aktiviranju Tima za psihološke krizne intervencije

1. Ravnatelj i stručni tim ustanove utvrđuju potrebe za kriznom intervencijom i u tu svrhu prikupljaju osnovne podatke.
 - Što se dogodilo?
 - Kada se dogodilo?
 - Gdje se dogodilo?
 - Broj osoba uključenih u događaj?
 - Tko je bio izravno i neizravno uključen u događaj?
 - U kakvom su stanju, kako reaguju, gdje se nalaze te osobe?
 - Je li neka od hitnih službi već intervenirala (policija, hitna medicinska pomoć)?
 - Jesu li u ustanovi već poduzete mjere radi ublažavanja psiholoških posljedica?
2. Ravnatelj ustanove informira o kriznom događaju i podnosi zahtjev za pokretanjem krizne intervencije (krizne-intervencije@mzos.hr ili na broj telefona: 01 4594 461).
3. MZOS elektroničkom poštom obavještava koordinadora regionalnog Tima za psihološke krizne intervencije te daje suglasnost za pokretanjem iste.
4. Voditelj regionalnog Tima za psihološke krizne intervencije stupa u kontakt s ravnateljem ustanove i dogovara pojedinosti u svezi s organizacijom i provedbom intervencije u ustanovi.
5. Nakon provedene intervencije voditelj Tima dostavlja izvješće o intervenciji u ustanovi: MZOS,

odgojno – obrazovnoj ustanovi, gradu/županiji, Društvu za psihološku pomoć).

Kontakt osoba za pokretanje psiholoških kriznih intervencija za Splitsko – dalmatinsku županiju je Blaženka Klarić (blazenka.klaric@obiteljskicentra-sdz.hr; 098 706 701).

Voditelj i članovi Tima za Splitsko dalmatinsku županiju:

1. Blaženka Klarić, regionalna voditeljica (Obiteljski centra Split)
2. Grozdana Matanović (OŠ Dobri, Split)
3. Sonja Vedrana Runjić (I. gimnazija, Split)
4. Ljiljana Šupraha (Dom za odgoj djece i mladeži Split)
5. Adrijana Bedrica (Dječji vrtić „Čarobni pianino“, Split)

Protok je donesen na sjednici Školskog odbora održanog 28.veljače 2018.

KLASA:602-02/18-17/01
URBROJ:2180/01-12-01-18-1
Solín, 28.veljače 2018.

Ravnateljica škole

Vesna Ružić, prof.

Predsjednica Školskog odbora:

Maja Dolić, prof.

